

Deelmodule 5

Inzet van overstappunten bij wegwerkzaamheden

Bijlage bij het handboek Mobiliteitsmanagement
bij wegwerkzaamheden

21 april 2007

Deelmodule 5

Inzet van overstappunten bij wegwerkzaamheden

**Bijlage bij het handboek Mobiliteitsmanagement
bij wegwerkzaamheden**

21 april 2007

Inhoudsopgave

- 1. Inzet van overstappunten bij wegwerkzaamheden 4**
  - 1.1 Wat zijn overstappunten? 4
  - 1.2 Transferia, P+R-locaties en carpoolpleinen 4
- 2. Effecten van avoerstappunten 6**
  - 2.1 Effecten 6
- 3. Hoe moeten overstappunten worden ingezet? 8**
  - 3.1 Inzicht 8
  - 3.2 Dichtbij de eindbestemming (van auto op openbaar vervoer) 8
  - 3.3 Dichtbij de eindbestemming (van auto op fiets) 8
  - 3.4 In de buurt van de vertreklocatie (van auto op openbaar vervoer of vans) 9
  - 3.5 Fietsleensystemen 9

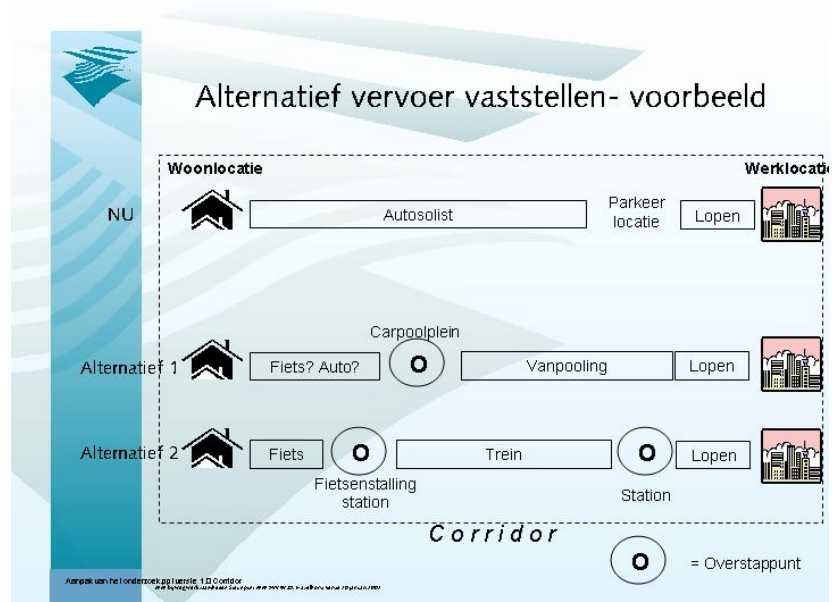
---

1. Inzet van overstappunten bij wegwerkzaamheden

1.1 Wat zijn overstappunten?

Bij een overstappunt ontmoeten verschillende vormen van vervoer elkaar. In Nederland zijn totaal zo'n 400 officiële overstappunten. Forensen stappen bijvoorbeeld van de fiets op de bus of van de eigen auto in de auto van een collega om verder te reizen. Overstappunten zijn essentiële schakels in de van-deur-tot-deurverbinding van een reiziger of weggebruiker. In het schema hieronder wordt dit verduidelijkt.

Globaal zijn er drie officiële soorten overstappunten in relatie tot de auto:

- Transferia
- P+R-locaties
- Carpoolpleinen

Hieronder worden die soorten verder toegelicht.

1.2 Transferia, P+R-locaties en carpoolpleinen

Transferia

Een transferium is een overstap van auto op openbaar vervoer. De kenmerken van een transferium:

-
- Een transferium is altijd goed met de auto te bereiken (het ligt vlak bij de snelweg, bijvoorbeeld aan de rand van een stad);
  - Het ligt op een plek met forse verkeersdruk. Er passeren veel auto's met hetzelfde reisdoel (bijvoorbeeld: bij het transferium Amsterdam Arena de binnenstad van Amsterdam);
  - Het ligt meestal bij een knooppunt van openbaar vervoer. Het vervoer vanaf het transferium verder naar de eindbestemming moet van hoge kwaliteit zijn;
  - Meestal is er een bewaakte parkeergelegenheid, soms tegen betaling.

Er zijn in Nederland elf officiële transferia. Transferia zijn te vinden in Amsterdam, Arnhem, Barneveld, Breukelen, Groningen, Hoorn, Leiden, Renesse, Ridderkerk, Sittard en Utrecht. Deze zijn herkenbaar aan een apart, algemeen gebruikt logo.

Transferium

Bekendste voorbeeld in Nederland is het transferium van de Amsterdam Arena.

P+R-locaties

P+R-terreinen zijn parkeerterreinen die meestal bij een metro- of treinstation liggen. Ze zijn duidelijk bewegwijzerd vanaf de weg. Bij deze terreinen ligt de nadruk op het parkeren. Transferia bieden altijd meer faciliteiten. Ook bij P+R-terreinen moet het openbaar vervoer van hoge kwaliteit zijn. Van de meeste P+R-terreinen en transferia wordt goed gebruik gemaakt.

Carpoolpleinen

Een carpoolplein is veelal gelegen aan of tussen een Rijksweg/provinciale weg en/of stedelijke weg met korte aan- en afvoerroutes. Slechts drie procent van de mensen die samenrijden gebruikt de carpoolpleinen. Uit onderzoek blijkt dat het gebruik van een carpoolplein afhangt van de ligging van het terrein, waarbij toegankelijkheid en bereikbaarheid essentieel zijn. In de bijlage is een overzicht opgenomen van de locaties van de verschillende overstappunten.

---

2. Effecten van avoerstappunten

2.1 Effecten

Overstappunten kunnen bijdragen aan een betere bereikbaarheid en leefbaarheid van stedelijke gebieden, doordat autoverkeer niet de stad in komt. Over het effect hiervan zijn de meningen verdeeld. Er zijn studies die aantonen dat de ruimte op de weg die vrijkomt snel ingevuld wordt door nieuwe reizigers. Rijkswaterstaat vindt het belangrijk dat overstappen soepel verlopen en heeft de laatste jaren veel werk gemaakt van deze zogenaamde 'ketenmobiliteit'. Dit betekent dat de onderdelen van een reis (de schakels van de 'keten', bijvoorbeeld fiets en bus) naadloos in elkaar passen. Ook de kwaliteit van de overstappunten moet van zeer hoge kwaliteit zijn en voldoende aantrekkingskracht op reizigers hebben.

Overstappunten kunnen een rol spelen bij het terugdringen van de verkeersdruk bij wegwerkzaamheden. Beoogde nieuwe gebruikers van het overstappunt en het aanvullende vervoer zijn veelal automobilisten. Het kan niet genoeg benadrukt worden dat de kwaliteit van de overstappunten door deze groep zeer kritisch wordt beoordeeld.

Zij letten concreet op de volgende aspecten:

- Sociale veiligheid: gebruikers van overstappunten waarderen vooral een veilige omgeving. Sociale veiligheid is van groot belang, ook moet de auto of fiets veilig gestald kunnen worden;
- Snelheid: de overstap op openbaar vervoer of andere vervoersvormen moet snel gebeuren, zonder veel wachttijd;
- Comfort: reizigers stellen comfort op prijs, zoals een wachtruimte, duidelijke looproutes en extra faciliteiten als toiletten of reizigersinformatie;
- Capaciteit: voldoende parkeergelegenheid voor auto's en in bepaalde gevallen ook voor fietsers.

Wat houdt hoge kwaliteit in?

Hoge kwaliteit betekent dat een voorziening aan hoge eisen moet voldoen op het gebied van gemak, comfort, veiligheid, flexibiliteit en betrouwbaarheid. Dit geldt voor de aanwezige parkeercapaciteit en fietsenstallingen, maar bijvoorbeeld ook voor openbaar vervoer vanaf het overstappunt naar de werklocatie. Aan de hand van deze vijf

---

kenmerken kunt u eenvoudig checken of een faciliteit voldoende aantrekkingskracht heeft op automobilisten. Voor de beoordeling en mogelijke verbeteringen van carpoolpleinen heeft de stadsregio Rotterdam een bruikbare checklist gemaakt. Deze is ook bruikbaar voor overstappunten in het algemeen. Op de website van het steunpunt mobiliteitssteunpunt Rijkswaterstaat kunt u deze checklist raadplegen. Het CROW komt binnenkort met een vernieuwde uitgave van haar brochure.

Hoe moeten overstappunten worden ingezet?

---

3. Hoe moeten overstappunten worden ingezet?

3.1 Inzicht

Met de inzet van overstappunten om de verkeersdruk bij wegwerkzaamheden te verminderen is in Nederland nog weinig ervaring opgedaan. Uit de evaluatie van de werkzaamheden aan de A9/Gaasperdammerweg is duidelijk dat het gebruik van P+R-terreinen tijdens de wegwerkzaamheden is toegenomen. In de volgende gevallen kunnen overstappunten een rol spelen.

3.2 Dichtbij de eindbestemming (van auto op openbaar vervoer)

Vooral voor automobilisten die bij de woonlocatie niet over openbaar vervoer beschikken, kunnen overstappunten een uitkomst zijn. Cruciaal is dat forensen vanaf het overstappunt over goed natransport beschikken. Veelal zal dit openbaar vervoer zijn.

De frequentie en snelheid van het openbaar vervoer moet concurrerend zijn met de auto. Voor de totale reis zullen automobilisten de reistijdwinst vergelijken met de huidige reistijd. Bij het gebruik van overstappunten telt dit extra zwaar. Overstappunten moeten altijd gelegen zijn vóór het traject waar de wegwerkzaamheden plaatsvinden. Liefst zo dicht mogelijk bij de eindbestemming van de weggebruikers.

3.3 Dichtbij de eindbestemming (van auto op fiets)

Soms kan de fiets een rol spelen in de reis vanaf het overstappunt. Het stimuleren van fietsgebruik kan zinvol zijn bij wegwerkzaamheden als:

- Het gaat om kortere afstanden in het natransport;
- De fietsinfrastructuur beschikbaar blijft;
- Aanvulling op openbaar vervoer.

Zaken die dan onder meer aandacht moeten krijgen zijn:

- Is de infrastructuur veilig, is de doorstroming voor fietsers gegarandeerd?
- Zijn er voldoende fietsen beschikbaar op de overstaplocatie?
- Is de sociale veiligheid voldoende: is er bijvoorbeeld voldoende verlichting?

-
- Zijn er goede en voldoende stallingen?

Er zijn bedrijven die mobiele fietsenstallingen leveren. Hiermee kan de capaciteit tijdelijk worden vergroot. Hierboven is al benadrukt dat de kwaliteit van de stallingen goed moet zijn om automobilisten te verleiden ervan gebruik te maken. Verderop vindt u meer informatie over fietsleensystemen en de OV-fiets.

3.4 In de buurt van de vertreklocatie (van auto op openbaar vervoer of vans)

Een andere mogelijkheid is om overstappunten te gebruiken die in de buurt van de vertreklocatie liggen, oftewel dichtbij het huisadres. Deze kunnen bruikbaar zijn bij de inzet van vans of ander speciaal (openbaar) vervoer naar werklocaties. Dergelijk vervoer is alleen zinvol als de mogelijkheid bestaat gebruik te maken van bus- of vluchtstroken. Dan hebben automobilisten reistijdwinst en zijn ze te verleiden tot een andere vorm van vervoer. Het is zinvol in dat geval de mogelijkheden van overstaplocaties in de buurt van woonlocaties te bekijken. Overstappunten dichterbij de bestemmingslocatie én gelegen voor het traject van de wegwerkzaamheden bieden al snel meer mogelijkheden!

In de andere modules wordt uitgebreid een systematiek beschreven om de mogelijkheden van overstappunten te bepalen en te benutten. In deelmodule 8 ('de gebieds- of corridoranalyse') wordt aangegeven hoe men de benodigde extra capaciteit voor een overstappunt kan berekenen.

Besteed ook in de reisinformatie aandacht aan overstappunten

Automobilisten moeten ook op de hoogte zijn van de mogelijkheden die een overstappunt biedt. Dit stelt eisen aan de reisinformatie. Aan reisinformatie is een aparte module gewijd. Denk hierbij aan juiste bewegwijzering, maar ook actuele informatie op sites over bereikbaarheid (landelijke sites, zoals www.vananaarbeter.nl, maar ook eventuele lokale of projectsites). Soms is het zinvol ook de leveranciers van navigatiesystemen te informeren.

3.5 Fietsleensystemen

Vanwege het feit dat de wegwerkzaamheden altijd tijdelijk van aard zijn, kan het nuttig zijn aanbieders van fietsleensystemen bij plannen te betrekken. Er zijn in Nederland een aantal gerenommeerde aanbieders, zoals OV-fiets. Ook werkgevers kunnen medewerkers stimuleren om de fiets te gebruiken in het woon-werkverkeer en als oplossing voor natransport vanaf de halte van openbaar vervoer. Wilt u meer informatie over de

---

mogelijkheden om het gebruik van de fiets te stimuleren, zie dan de module 'fiets en scooter'.

Over OV-fiets

OV-fiets groeit hard, vanwege het gebruiksgemak en de eenvoudige aanmeldprocedure. De OV-fiets is al te huur op ruim honderd locaties, vooral bij stations, maar inmiddels ook metrostations. Op vertoon van een treinabonnement of speciale OV-fietspas kunnen forensen bij elke huurlocatie een OV-fiets huren. Een OV-fiets kost € 2,85 per keer. OV-fiets kan elke maand een factuur sturen naar de werkgever met alle ritten die door zijn medewerkers zijn gemaakt. Dit maakt het aantrekkelijk voor werkgevers om het gebruik van OV-fiets te stimuleren.

.....
Internet

Nuttige websites over overstappunten

Kijk voor uitgebreide informatie over overstappunten op:

www.crow.nl/parkeren

Informatie over de OV-fiets is te vinden op www.ov-fiets.nl

Er zijn verschillende aanbieders van fietsleensystemen. In het kader van een Europees project is een inventarisatie gemaakt van beschikbare systemen. Een overzicht is te vinden op de volgende site:

www.optimum2.org/downloads/estr00001en.pdf